

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення

результатів дисертації

Михальчука Богдана Сергійовича

«Учасницька демократія в умовах децентралізації влади в Україні:

теоретико-правовий вимір»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 08 – Право, спеціальності 081 – Право

1. Актуальність теми та її зв'язок із планами наукових робіт. Актуальність дослідження зумовлена потребою в комплексному підході до вивчення учасницької демократії, форм її застосування у часі децентралізаційних процесів, які продовжуються навіть з російською повномасштабною війною в Україні. Питання громадської участі на сьогодні є чи не єдиним способом для населення територіальної громади безпосередньо долучатися до прийняття рішень та впливати на них. У цьому контексті одним із ключових аспектів є якість локальної правотворчості, що актуалізується в часі активних євроінтеграційних процесів, які включають децентралізацію як одну з основних передумов демократичного розвитку України. Актуальність теми дисертаційного дослідження узгоджується з ключовими науковими планами й фокусними темами кафедри теорії та історії держави і права Навчально-наукового інституту права імені Іоанікія Малиновського Національного університету «Острозька академія». Однією з таких тем є вивчення сучасного етапу розвитку інституту місцевого самоврядування, зокрема, в межах діяльності Лабораторії з вивчення проблем сучасного муніципалізму.

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації. Дисертація є самостійною науковою роботою, вміщує міркування, власні ідеї та розробки автора, які сприяли досягненню поставлених завдань. Ідеї та концепції інших авторів, використані в

дисертації, мають відповідні покликання й використані лише як теоретико-методологічне та практичне підґрунтя дослідження.

3. Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень і рекомендацій. Обґрунтованість наукових висновків та рекомендацій обумовлена логічністю й чіткістю викладу матеріалу, послідовністю виконання поставлених завдань, висновками до кожного розділу та загальними висновками дисертації, а також апробацією результатів дослідження в наукових публікаціях, обговорень на конференціях та круглих столах. Достовірність отриманих висновків не викликає сумнівів та підкріплена застосуванням низки теоретичних та емпіричних методів, серед яких історико-правовий, діалектичний, порівняльно-правовий, методи формальної логіки (аналіз, синтез, узагальнення), моделювання, формально-юридичний, соціологічний. Також достовірність та аргументованість отриманих висновків засвідчують акти про впровадження результатів дослідження.

4. Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що: *вперше* запропоновано розглядати поняття «громадська участь» через її наскрізну інтеграційну функцію, яка об'єднує теорії учасницької, дорадчої, безпосередньої та представницької демократії з метою запобігання утворення штучних меж для подальшого застосування та загального розуміння теорії участі; доповнено ряд наявних класифікацій форм громадської участі за такими ознаками: функціонального призначення; фіксацією в нормативно-правових актах національного рівня; обов'язковості у використанні інформаційно-комунікаційних технологій; наявності міжсекторальних взаємодій; здійснено комплексний аналіз та проведено оцінку стану правового закріплення форм громадської участі в актах локальної правотворчості територіальних громад обласних центрів; визначено діяльність громадських асамблей як інноваційну та перспективну форму громадської участі на місцевому рівні, яка полягає у забезпеченні можливості враховувати думку громадськості через репрезентативне залучення та напрацьовувати пропозиції щодо чітко визначених питань у громаді;

У дослідженні *вдосконалено*: загальну концепцію учасницької демократії на місцевому рівні через поданий системний огляд витоків, основоположних принципів і критичних етапів усвідомлення теорії участі; обґрунтування словника в контексті розбіжностей у вживанні понять, що належать до термінологічного поля учасницької демократії.

Подальший розвиток отримали положення про демократичні інновації як елемент посилення сучасних демократичних систем, зокрема, на місцевому рівні; підходи до розуміння сутності учасницької демократії, її розмежування з іншими демократичними формами; положення про мінімізацію наявних викликів у системі органів місцевого самоврядування, пов'язаних з інституційною спроможністю забезпечення громадської участі в часі запровадженого правового режиму воєнного стану; положення про роль громадянського суспільства як активного суб'єкта у формуванні системи громадської участі, моніторингу та оцінки діяльності органів місцевого самоврядування.

5. Наукове та практичне значення роботи. Отримані висновки та надані пропозиції у дослідженні можуть бути використані: *у науково-дослідній сфері* для поглибленого вивчення загальних концептуальних демократичних засад, розширення знань про теорію учасницької демократії, розвитку системи місцевого самоврядування; *у правотворчій сфері* як теоретичний і практичний матеріал для впровадження та оновлення актів локальної правотворчості та підвищення рівня спроможності органів місцевого самоврядування генерувати якісні політики участі; *у навчальному процесі* під час викладання дисциплін, присвячених теорії та історії держави і права, демократичної теорії, муніципального права, а також права Європейського Союзу; *з евристичною метою* для поширення окремих результатів серед жителів територіальних громад і підвищення рівня обізнаності про вже наявні форми громадської участі на місцях.

6. Використання результатів роботи. Теоретичні та практичні результати дисертації впроваджені в практичну діяльність Виконавчого комітету

Полтавської міської ради (акт впровадження № 04-84/2/1966 від 26.06.2024), юридичного департаменту Луцької міської ради (акт впровадження №3-7/164/2024 від 25.06.2024), включені до методичних матеріалів навчальних програм неформальної освіти Благодійної організації «Благодійний фонд родини Богдана Гаврилишина» (акт впровадження № 01-6/24 від 6 травня 2024 року), а також впроваджені в освітній та науковий процеси Навчально-наукового інституту права імені І. Малиновського Національного університету «Острозька академія» (акт впровадження від 20 червня 2024 року).

7. Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, опублікованих автором. Основні положення та результати дисертації відображені у 3 основних публікаціях у фахових виданнях України та 2 публікаціях у збірниках тез за результатами наукових конференцій.

8. Відповідність чинним вимогам щодо оформлення дисертації. Анотація, структура та обсяг дисертації відповідають установленим вимогам. Дослідження Михальчука Богдана Сергійовича «Учасницька демократія в умовах децентралізації влади в Україні: теоретико-правовий вимір» – це завершена праця, у якій отримано нові науково обгрунтовані результати, що розв'язують конкретне наукове завдання, яке становить значну цінність для розвитку сучасної юридичної науки. Науковий рівень дисертації відповідає вимогам, викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

9. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою та враховує чинні норми українського правопису. Характер викладу матеріалу відповідає науковому стилю.

10. Рекомендація дисертації до подання у разову спеціалізовану вчену раду. Роботу Михальчука Богдана Сергійовича «Учасницька демократія в умовах децентралізації влади в Україні: теоретико-правовий вимір» рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття

наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 – Право, спеціальності 081 – Право.

Результати дослідження обговорено та схвалено на розширеному міжкафедральному засіданні у складі кафедри цивільно-правових дисциплін, кафедри теорії та історії держави і права, кафедри кримінально-правових дисциплін імені Василя Попелюшка Навчально-наукового Інституту права ім. І. Малиновського Національного університету «Острозька академія» (протокол № 12 від 26 червня 2024 року).

РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ:

«ЗА» – 13 осіб,

«ПРОТИ» – 0 осіб,

«УТРИМАЛИСЬ» – 0 осіб.

Голова засідання:

кандидат юридичних наук, доцент,

директор навчально-наукового інституту права ім. І. Малиновського

Національного університету

«Острозька академія»

 Ольга БАЛАЦЬКА

ПЕЛЕНС Балачук
РЕДЕР'ЖУ
НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ
КАДРІВ НАУ-ОА

